

ROZHODNUTIE

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia environmentálnych programov a projektov, ako rezortný orgán podľa § 3 písm. l) zákona v spojení s § 57 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, sekciou posudzovania vplyvov na životné prostredie, odborom posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredným orgánom štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zároveň podľa § 54 ods. 1 zákona v spojení s § 54 ods. 2 písm. d) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vydáva podľa § 57 písm. b) v spojitosti s § 7 a v súlade s § 17 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, po vykonaní zisťovacieho konania k oznámeniu o zmene strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Zmena Operačného programu Kvalita životného prostredia (verzia 15)**“, toto rozhodnutie:

Zmena strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Zmena Operačného programu Kvalita životného prostredia (verzia 15)**“

sa bude posudzovať

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

ODÔVODNENIE

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“), ako riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia, ktorého funkciu vykonáva sekcia environmentálnych programov a projektov, zabezpečilo, ako obstarávateľ v súlade s § 60 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z. z.“), vypracovanie oznámenia o zmene strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Zmena Operačného programu Kvalita životného prostredia (verzia 15)**“ (ďalej len „OP KŽP (verzia 15)“). MŽP SR na základe predmetného oznámenia vykonalo zisťovacie konanie podľa § 7 a § 17 zákona č. 24/2006 Z. z.

Oznámenie o zmene strategického dokumentu s celoštátnym dosahom OP KŽP (verzia 15) bolo vypracované v súlade s § 5 ods. 5, 6 a prílohou č. 2 zákona č. 24/2006 Z. z. a obsahuje

informáciu o navrhovaných zmenách platného strategického dokumentu s celoštátnym dosahom – Operačného programu Kvalita životného prostredia (verzia 14), s uvedením ich hlavných cieľov, charakteru, obsahu a ich posúdením z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

Návrh zmeny OP KŽP (verzia 15) bol vypracovaný v súlade s uznesením vlády SR č. 806/2022 (ďalej len „uznesenie vlády SR“), ktorým bol schválený materiál „*Návrh na riešenie dopadov energetickej krízy prostredníctvom EŠIF zdrojov programového obdobia 2014 – 2020 a rámec implementácie (SAFE-CARE)*“.

Hlavným cieľom navrhovanej zmeny OP KŽP (verzia 15) je podpora opatrení na riešenie dôsledkov energetickej krízy so zameraním na zraniteľné domácnosti, ktorá bola uznesením vlády SR stanovená ako národná priorita, pričom jej implementácia je vysoko aktuálna a časovo nie náročná, čo zároveň umožní dočerpanie zostávajúcej alokácie OP KŽP.

V bode C.1 predmetného uznesenia vlády SR bolo riadiacemu orgánu pre OP KŽP uložené predložiť Európskej komisii revíziu operačného programu s cieľom vyčlenenia zdrojov na opatrenia SAFE-CARE v rozsahu schváleného návrhu, t. j. 387,89 mil. €.

V nadväznosti na uvedenú úlohu riadiaci orgán pre OP KŽP vypracoval návrh zmeny OP KŽP (verzia 15), ktorým sa presúvajú disponibilné zdroje operačného programu v sume **387 885 361 € z Kohézneho fondu do novovytvorenej prioritnej osi 6 Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy - SAFE**.

Prioritná os 6 bola vytvorená v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES. Predmetným nariadením boli s účinnosťou od 1. marca 2023 zavedené nové flexibility, ktoré umožnili realizovať opatrenia na riešenie dôsledkov energetickej krízy zo zdrojov národnej alokácie európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 - 2020, t. j. aj zo zdrojov Kohézneho fondu (ďalej len „KF“).

Suma presúvaných zdrojov z prioritných osí 1 a 2 do novovytvorenej prioritnej osi 6 pozostáva z jednej časti z tzv. voľných zdrojov KF, ktoré nie sú zazmluvnené, ani alokované na už schválené žiadosti o nenávratný finančný príspevok, ktoré sú v procese zazmluvňovania. Druhú časť sumy presúvaných zdrojov tvoria predpokladané úspory z projektov v implementácii. Ide o úspory zdrojov KF z už ukončených projektov, ale najmä o predpokladané úspory zdrojov z projektov v implementácii – a to z tzv. spiacich projektov, v ktorých prípade sa implementácia hlavnej aktivity projektu zatiaľ nezačala alebo sa začala s výrazným oneskorením, projektov so zatiaľ neukončeným verejným obstarávaním, projektov, v ktorých prípade sa predpokladá mimoriadne ukončenie, ako aj z projektov, ktorých aktivity nebudú do konca oprávnenosti výdavkov OP KŽP (31. 12. 2023) ukončené a predpokladá sa ich fázovanie, resp. dofinancovanie z národných zdrojov.

Z prioritnej osi 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry sa navrhuje presun zdrojov KF do novovytvorenej prioritnej osi 6 Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy - SAFE v celkovej v sume **323 055 565 €** nasledovne:

- z oblasti **odpadového hospodárstva** dôjde k presunu zdrojov v sume cca 46,12 mil. € z oblasti intervencie (ďalej len „OI“) *017 Nakladanie s domovým odpadom (vrátane opatrení na minimalizáciu, triedenie, recykláciu)* a v sume cca 9,49 mil. € z *OI 019 Nakladanie s komerčným, priemyselným, alebo nebezpečným odpadom*;

- v rámci **vodného hospodárstva** sa navrhovaná zmena týka presunu zdrojov v sume cca 123,80 mil. € z *OI 022 Čistenie odpadových vôd*, v sume cca 22,32 mil. € z *OI 020*

Dodávky vody na ľudskú spotrebu a v sume 10, 01 mil. € z OI 021 Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (ktorá sa vzťahuje k monitorovaniu vôd);

- v rámci **ochrany prírody a podpory biodiverzity** dôjde k presunu voľných zdrojov v sume cca 14,24 mil. € z OI 086 *Ochrana, obnova a udržateľné používanie lokalít sústavy Natura 2000* a v sume cca 14,32 mil. € z OI 085 *Ochrana a posilnenie biodiverzity, ochrana prírody a zelená infraštruktúra*;

- z oblasti **ochrany ovzdušia** sa navrhuje presun voľných zdrojov z OI 083 *Opatrenia na zabezpečenie kvality ovzdušia* v objeme cca 3,7 mil. € a OI 084 *Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania (IPKZ)* v sume 0,55 mil. € a

- z oblasti riešenia problematiky **environmentálnych záťaží**, ku ktorej sa vzťahuje OI 089 *Rekultivácia priemyselných plôch a kontaminovanej pôdy*, sa navrhujú presunúť na podporu opatrení v rámci PO 6 zdroje v celkovom objeme cca 78,5 mil. €.

Alokácia prioritnej osi 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry sa tým navrhuje znížiť zo súčasných 1 535 798 465 € na 1 212 742 900 € zo zdrojov KF.

Z prioritnej osi 2 Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami sa navrhuje presun finančných zdrojov KF do prioritnej osi 6 v sume **64 829 796 €**. Disponibilné zdroje sa presúvajú z OI 087 *Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie a riadenie rizík súvisiacich s klímou, ako napr. erózia, požiare, povodne, búrky a suchá, vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov a infraštruktúr na zvládanie katastrof*.

V nadväznosti na uvedený presun zdrojov sa alokácia prioritnej osi 2 Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami navrhuje znížiť zo súčasných 188 063 796 € na 123 234 000 € zo zdrojov KF.

Vzhľadom na aktuálny stav dosahovania cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov v zazmluvnených projektoch a predpoklad realizácie ďalších projektov po schválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok („ŽoNFP“), ktoré sú ešte v konaní, riadiaci orgán pre OP KŽP očakáva, že cieľové hodnoty väčšiny ukazovateľov budú dosiahnuté. V prípade piatich ukazovateľov, ktorých cieľové hodnoty v súčasnosti dosahujú úroveň plnenia na cca 90 % sa ich cieľová hodnota upravuje, t. j. mierne znižuje, na zazmluvnenú hodnotu. Ide o ukazovatele v oblasti odpadového hospodárstva - „Zvýšená kapacita recyklácie odpadu“, v oblasti vodného hospodárstva - „Počet podporených objektov monitorovacej siete povrchových a podzemných vôd“ a „Počet vyhodnotených vodných útvarov povrchových a podzemných vôd“ a v oblasti sanácie environmentálnych záťaží - „Celkový povrch rekultivovanej pôdy“, ako aj ukazovateľ „Počet zrealizovaných informačných aktivít“.

K výraznejšiemu zníženiu cieľových hodnôt ukazovateľov v súvislosti s presunom finančných prostriedkov vo vyššie uvedenej výške do prioritnej osi 6 dochádza **v oblasti vodného hospodárstva**, a to pri ukazovateľoch „Zvýšený počet obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd“, kedy dochádza k úprave pôvodnej hodnoty 296 653 EO na novú cieľovú hodnotu 273 711 EO (t. j. znižuje sa o 22 942 EO), „Zvýšený počet obyvateľov so zlepšenou dodávkou pitnej vody“, kedy sa hodnota znižuje z pôvodných 179 987 obyvateľov na novú cieľovú hodnotu 82 891 obyvateľov (t. j. o 97 096 obyvateľov) a „Počet opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch“, kedy sa hodnota upravuje a to z pôvodných 26 (opatrení) na novú cieľovú hodnotu 20 (t. j. znižuje sa o 6 opatrení). V rámci oblasti **adaptácie na zmenu klímy** dochádza k zníženiu cieľovej hodnoty ukazovateľa „Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany“ z pôvodnej hodnoty 7 002 na novú cieľovú hodnotu 5 146 osôb (t. j. o 1 856 osôb).

Zároveň sa však vzhľadom na investičný charakter a náročnosť aktivít v oblasti vodného hospodárstva, sanácie environmentálnych záťaží a ochrany pred povodňami predpokladá možnosť fázovania projektov, ktoré nebude možné dokončiť v roku 2023, pričom II. fáza ich realizácie bude pokračovať v rámci Programu Slovensko 2021 - 2027.

Oznámene o zmene strategického dokumentu s celoštátnym dosahom - OP KŽP (verzia 15) spolu s návrhom upraveného znenia OP KŽP (verzia 15) v režime sledovania zmien bolo v súlade s § 6 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. zverejnené dňa 07. 03. 2023 na webovom sídle MŽP SR www.minzp.sk, operačného programu www.op-kzp.sk, ako aj prostredníctvom informačného portálu MŽP SR www.enviroportal.sk. O zverejnení uvedeného oznámenia, ako aj o spôsobe a termíne na zaslanie stanoviska k nemu, bola informovaná taktiež široká verejnosť, a to prostredníctvom informácie publikovanej v hromadnom informačnom prostriedku celoštátneho charakteru – denníku SME dňa 07. 03. 2023.

V priebehu zisťovacieho konania boli k oznámeniu o zmene strategického dokumentu s celoštátnym dosahom OP KŽP (verzia 15) doručené v zákonom stanovenej lehote dve písomné stanoviská od zainteresovaných orgánov štátnej správy. Stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky, sekcie európskych fondov (listom č. MF/008793/2023-522; 011035/2023 zo dňa 16. 03. 2023) a stanovisko Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (listom č. 2023/7488:1-1440 zo dňa 14. 03. 2023) boli bez pripomienok k návrhu zmeny OP KŽP (verzia 15). Ďalšie stanoviská k návrhu zmeny OP KŽP (verzia 15) neboli v rámci zisťovacieho konania doručené.

MŽP SR v rámci zisťovacieho konania posúdilo návrh zmien strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Zmena Operačného programu Kvalita životného prostredia (verzia 15)**“ z hľadiska povahy a rozsahu zmien a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva, pričom podľa § 7 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. prihliadalo na kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 3 zákona č. 24/2006 Z. z., a teda zároveň na kritériá pre zisťovacie konanie podľa Prílohy II Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej len „SEA smernica“).

Vyhodnotenie kritérií pre zisťovacie konanie podľa prílohy č. 3 zákona č. 24/2006 Z. z. (s využitím jednotlivých kritérií definovaných podľa prílohy II SEA smernice)

1. Relevantnosť zmeny strategického dokumentu pre integráciu environmentálnych vrátane zdravotných otázok, predovšetkým z hľadiska podpory udržateľného rozvoja.

- *Charakteristiky plánov a programov so zvláštnym zreteľom na význam plánu alebo programu pre integráciu environmentálnych úvah, najmä s ohľadom na podporu trvalo udržateľného rozvoja* – očakáva sa priamy vplyv na význam OP KŽP pre integráciu environmentálnych úvah, a to vzhľadom na celkový objem presúvaných zdrojov 387,885 mil. € KF z prioritných osí OP KŽP s environmentálnym zameraním. Navrhovanou zmenou OP KŽP dochádza k zníženiu podpory v rámci udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, zabezpečujúceho ochranu životného prostredia a aktívnej adaptácie na zmenu klímy.

Presunom finančných zdrojov z prioritnej osi 1 a prioritnej osi 2 do novovytvorenej prioritnej osi 6 Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy – SAFE dochádza k zmene obsahového zamerania aktivít navrhovaných na podporu v rámci novej prioritnej osi v porovnaní s aktivitami podporovanými v rámci prioritných osí 1 a 2, čím sa zároveň predpokladá zmena vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie.

V prípade vodného hospodárstva miera integrácie požiadaviek vyplývajúcich zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec

pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva v platnom znení (Rámcová smernica o vode), smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd v platnom znení, ako aj integrácie požiadaviek vyplývajúcich zo smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (prepracované znenie) nebude dosiahnutá na takej úrovni, ako sa pôvodne predpokladalo.

V oblasti ochrany pred povodňami budú ciele vyplývajúce zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík v platnom znení dosahované v menšej miere oproti prvotne posúdenej verzii OP KŽP.

2. Rozsah, v ktorom zmena strategického materiálu vytvára rámec pre navrhované projekty a iné aktivity, či už z hľadiska jeho lokalizácie, povahy, veľkosti a prevádzkových podmienok, alebo z hľadiska alokácie zdrojov.

- *Charakteristiky plánov a programov so zvláštnym zreteľom na mieru, v akej plán alebo program stanovuje rámec pre projekty a iné činnosti, so zreteľom na miesto, povahu, veľkosť a operačné podmienky alebo alokáciou zdrojov* – zmenou OP KŽP sa mení rámcový vplyv na iné plány alebo programy v porovnaní s tým, ako bol pôvodne posúdený.

V prípade oblastí, z ktorých sú finančné prostriedky presúvané, a to z prioritnej osi 1 a prioritnej osi 2, sa alokácia zdrojov na projekty zamerané na podporu rozvoja environmentálnej infraštruktúry a na adaptáciu na zmenu klímy znižuje. Návrhom presunom zdrojov KF z prioritných osí 1 a 2 bol zohľadnený stav finančnej implementácie OP KŽP v poslednom roku jeho realizácie, ktorá bola ovplyvnená viacerými krízovými javmi.

Z druhej strany však predmetná zmena OP KŽP (verzia 15) reflektuje na národné potreby v čase energetickej krízy, ktorá vznikla jednak v dôsledku nepriaznivých vplyvov pandémie COVID-19 a neskôr aj vojenskej agresie Ruskej federácie proti Ukrajine. V súvislosti s novovytvorenou prioritnou osou 6 Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy – SAFE sa vytvoria podmienky pre podporu zmiernenia dopadov energetickej krízy v podobe zvýšených cien energie na zraniteľné domácnosti. Zároveň sa posilní možnosť využitia disponibilných zdrojov na implementáciu OP KŽP, keďže prioritná os 6 bude realizovaná prostredníctvom národných projektov, čím sa predpokladá rýchla absorpcia finančnej alokácie OP KŽP.

- *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na mieru a rozsah účinkov v priestore (geografická oblasť a veľkosť pravdepodobne dotknutej populácie)* – v dôsledku navrhovanej zmeny OP KŽP (verzia 15) dochádza k zníženiu celkovej miery a rozsahu predpokladaných pozitívnych vplyvov OP KŽP na životné prostredie tak, ako bol pôvodne posúdený.

Geografická oblasť, veľkosť pravdepodobne dotknutej populácie sa nezmení, keďže sa navrhovanou úpravou na OP KŽP (verzia 15) nemení a oprávneným územím ostáva celé územie SR, takže revidovaný dokument naďalej zostáva dokumentom s celoštátnym dosahom.

Vzhľadom na doplnenie novej prioritnej osi 6 zameranej na podporu opatrení na riešenie dôsledkov energetickej krízy sa však priamo pozitívne dotknutými v rámci populácie SR stanú členovia zraniteľných domácností.

3. Rozsah, v rámci ktorého zmena strategického dokumentu ovplyvňuje iné strategické materiály, vrátane hierarchicky zostavených strategických materiálov.

- *Charakteristiky plánov a programov so zvláštnym zreteľom na mieru v akej plán alebo program ovplyvňuje iné plány a programy vrátane hierarchizovaných* – navrhovaná zmena

OP KŽP má vplyv na vybrané informácie poskytnuté v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, najmä vzhľadom na presun zdrojov EÚ z tematických cieľov 5 a 6.

Presunom, t. j. znížením, alokácie v rámci jednotlivých oblastí intervencií v rámci prioritných osí 1 a 2 OP KŽP zároveň dochádza k obmedzeniu možností podpory činností a projektov v súlade s plánmi a programami v oblastiach vodného hospodárstva (Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027), odpadového hospodárstva (Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025), sanácie environmentálnych záťaží (Štátny program sanácie environmentálnych záťaží) a ochrany pred povodňami (Plány manažmentu povodňového rizika).

4. Environmentálne problémy, vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska zmeny strategického materiálu.

- *Charakteristiky plánov a programov so zvláštnym zreteľom na environmentálne problémy relevantné pre plán alebo program – vzhľadom na obsah navrhovanej zmeny OP KŽP (verzia 15), ktorej hlavným cieľom je podpora opatrení na riešenie dôsledkov energetickej krízy v rámci novovytvorenej prioritnej osi 6, kedy dochádza k presunom finančných prostriedkov z jednotlivých oblastí intervencií v rámci prioritnej osi 1 *Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry* a prioritnej osi 2 *Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami* do novej prioritnej osi 6 *Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy - SAFE* a zároveň aj k zníženiu hodnôt niektorých merateľných ukazovateľov, môže dôjsť aj k zmene rozsahu, resp. poklesu miery očakávaných pozitívnych vplyvov na životné prostredie po celkovej implementácii programu. Predpokladom síce ostáva, že celkový charakter pozitívnych vplyvov OP KŽP na životné prostredie zostane aj po presunoch zdrojov zachovaný, avšak navrhované opatrenia v rámci prioritnej osi 6 sa vyznačujú zameraním odlišným od environmentálneho zamerania opatrení podporovaných v rámci prioritnej osi 1 a 2. Celková miera pozitívneho vplyvu OP KŽP na životné prostredie nebude rovnaká v porovnaní s jej pôvodným predpokladom.*

V súvislosti s presunom výšky finančných prostriedkov do prioritnej osi 6 dôjde pravdepodobne k zníženiu rozsahu pôvodne predpokladaných pozitívnych vplyvov na životné prostredie v niektorých oblastiach ochrany životného prostredia.

V oblasti vodného hospodárstva je dôležitým faktorom v rámci navrhovanej zmeny OP KŽP, ktorý ovplyvní mieru predpokladaného vplyvu na životné prostredie, zníženie cieľových hodnôt niektorých (vyššie uvedených) ukazovateľov. To sa v porovnaní s platným znením OP KŽP (verzia 14) prejaví znížením pôvodne plánovaného počtu obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd, ako aj pôvodne plánovaného počtu obyvateľov so zlepšenou dodávkou pitnej vody a taktiež menším počtom opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov. Oproti pôvodnému predpokladu dôjde k zmenšeniu objemu čistených komunálnych odpadových vôd. Miera rizika znečistenia podzemných a povrchových vôd únikom komunálnych splaškových vôd sa tým zvýši.

V oblasti podpory a obnovy biodiverzity mimo chránených území sa v dôsledku poklesu počtu opatrení na odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a zabezpečenie ich spojitosti v menšej miere prejaví pôvodne predpokladaný pozitívny vplyv v podobe vyššej diverzity a kvalitnejšieho plnenia ekosystémových služieb vodných tokov.

V oblasti sanácie environmentálnych záťaží sa predpokladá znížená miera súvisiaceho pozitívneho vplyvu na životné prostredie v podobe odstránenia kontaminantov najmä z pôdy, horninového prostredia a podzemnej, prípadne aj povrchovej, vody.

V prípade prioritnej osi 2 *Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami* možno taktiež predpokladať, že v súvislosti s presunom zostatku

finančných prostriedkov dôjde k zníženiu rozsahu pôvodne identifikovaných priamych a nepriamych pozitívnych vplyvov. Podstatným údajom, ktorý ovplyvní mieru predpokladaného vplyvu na životné prostredie, je zníženie cieľovej hodnoty ukazovateľa „Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany“. Na druhej strane sa v zvýšenej miere prejaví priaznivý vplyv na životné prostredie v dôsledku zvýšenej podpory realizácie vodozádržných opatrení.

V prípade novonavrhovanej PO 6 Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy - SAFE sa vzhľadom na jej obsahové zameranie nepredpokladá priamy pozitívny vplyv na životné prostredie.

5. Povaha environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie, ako sú pravdepodobnosť, trvanie, frekvencia, kumulatívny charakter vplyvov, možnosť vrátenia do pôvodného stavu, veľkosť a rozsah (napr. geografická oblasť alebo počet obyvateľov, ktoré budú pravdepodobne ovplyvnené), hodnota a zraniteľnosť pravdepodobne dotknutého územia z hľadiska zvláštnych prírodných charakteristík alebo kultúrneho dedičstva, prekročených noriem kvality životného prostredia, alebo hraničných hodnôt, alebo intenzívneho využívania územia.

– *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na pravdepodobnosť, trvanie, frekvenciu a zvratnosť účinkov* – v rámci zmeny OP KŽP (verzia 15) dôjde v dôsledku presunu finančných prostriedkov z jednotlivých oblastí intervencie v rámci prioritných osí 1 a 2 do novej prioritnej osi 6 k zmene rozsahu, resp. miery a spôsobu prejavu, ako aj umiestnenia už identifikovaných vplyvov jednotlivých aktivít. Napr. znížením pôvodného objemu zdrojov určených na podporu vodného hospodárstva, ktoré nie je možné vyčerpať vzhľadom na ukončovanie programového obdobia (rok 2023), a to najmä v prípade oblasti čistenia odpadových vôd, sa nedosiahnu cieľové hodnoty príslušných ukazovateľov „Zvýšený počet obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd“ a „Zvýšený počet obyvateľov so zlepšenou dodávkou pitnej vody“ v ich pôvodnej výške. Podobne sa zníži aj cieľová hodnota ukazovateľa „Počet opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch“, čím sa pravdepodobnosť pozitívnych účinkov na biodiverzitu vodných tokov zníži. V oblasti adaptácie na zmenu klímy sa v súvislosti so znížením cieľovej hodnoty ukazovateľa „Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany“ mierne zníži pôvodne predpokladaný pozitívny účinok preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami. V niektorých prípadoch, napr. v oblasti zameranej na ochranu ovzdušia, sa vzhľadom na malú sumu presúvaných zdrojov očakáva neutrálny vplyv.

Doplnením novej prioritnej osi 6 zameranej na podporu úhrady nákladov na výdavky na energie pre zraniteľné domácnosti sa vzhľadom na jej obsahové zameranie nepredpokladá priamy pozitívny vplyv na životné prostredie.

- *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na kumulatívny charakter účinkov* – neočakáva sa negatívny vplyv, a to aj napriek skutočnosti, že zníženie alokácií v rámci prioritnej osi 1 a prioritnej osi 2 obmedzí možnosti ďalšej podpory vybraných typov opatrení. Celkový pozitívny charakter kumulatívnych účinkov aktivít, podporovaných prostredníctvom OP KŽP v znení jeho navrhovanej zmeny na verziu 15, na životné prostredie zostane zachovaný, aj keď v prípade oblastí intervencií v rámci prioritných osí 1 a 2, dotknutých presunom zdrojov, bude ich prínos k celkovému pozitívnemu kumulatívne vplyvu mierne nižší oproti pôvodnému predpokladu.

Zároveň však prínosom ku kumulatívne vplyvu navrhovanej zmeny OP KŽP (verzia 15) bude pozitívny vplyv na životné podmienky zraniteľných domácností v dôsledku vytvorenia novej prioritnej osi 6, ktorej cieľom je čiastočná kompenzácia vysokých cien energií pre zraniteľné domácnosti. V rámci predmetnej aktivity budú kompenzované

zvýšené náklady na plyn a teplo pre zraniteľné domácnosti. Tieto kompenzácie budú realizované formou úhrady časti fakturovaných nákladov priamo dodávateľom energií.

– *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na hodnotu a zraniteľnosť pravdepodobne zasiahnutého územia z hľadiska:*

- *zvláštnych prírodných charakteristík alebo kultúrneho dedičstva:* zmenou OP KŽP (verzia 15) sa nepredpokladajú vplyvy na chránené územia;
- *prekročených noriem kvality životného prostredia alebo hraničných hodnôt:* predmet podpory OP KŽP v jeho pôvodnej verzii, ani v znení OP KŽP (verzia 15) nevedie k prekročeniu noriem kvality životného prostredia alebo hraničných hodnôt. Ako už bolo uvedené, k zníženiu objemu realizovaných prác dôjde v rámci vyššie uvedených oblastí intervencií, takže miera pozitívneho vplyvu na zlepšenie noriem kvality dotknutých zložiek životného prostredia sa oproti pôvodne predpokladanej zníži.
- *intenzívneho využívania územia:* zmenou OP KŽP (verzia 15) sa pravdepodobne nezmení celkový vplyv strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na intenzitu využívania územia, resp. môže dôjsť k zníženiu intenzity využívania niektorých území napr. chránených území.

6. Environmentálne riziká vrátane zdravotných rizík

– *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na riziká pre ľudské zdravie a životné prostredie (napr. s ohľadom na nehody) – v súvislosti s navrhovanou zmenou strategického dokumentu sa predpokladá, že prevažujúci vplyv na zdravotný stav obyvateľstva bude nepriamo pozitívny, keďže aktivity novovytvorenej prioritnej osi 6 budú prispievať k ochrane zdravia obyvateľov v rámci skupiny zraniteľných domácností s cieľom kompenzovať im vysoké ceny energií a tým zabezpečiť ich základné životné podmienky.*

7. Cezhraničný charakter vplyvov

– *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na cezhraničný charakter účinkov – kritérium nie je relevantné. Realizáciou OP KŽP (verzia 15) sa nepredpokladá, že by navrhnuté zmeny mohli mať významnejší vplyv na životné prostredie presahujúce štátne hranice.*

8. Rozsah, v rámci ktorého zmena strategického dokumentu ovplyvní hodnotné alebo citlivé oblasti, ako je krajina s uznaným národným alebo medzinárodným štatútom ochrany [napr. chránené územia a ich ochranné pásma, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti].

– *Charakteristiky účinkov a pravdepodobne zasiahnutých oblastí so zvláštnym zreteľom na hodnotu a zraniteľnosť pravdepodobne zasiahnutého územia z hľadiska účinkov na oblasti alebo krajiny, ktorým bol priznaný status štátnej alebo medzinárodnej ochrany, alebo ochrany v rámci spoločenstva – v dôsledku navrhovanej zmeny OP KŽP (verzia 15) sa neočakávajú zmeny vplyvu strategického dokumentu na chránené územia. Navrhovaná aktivita v rámci novej prioritnej osi 6 nemá vplyv na chránené územia.*

9. Význam zmeny strategického dokumentu pre uplatňovanie osobitných predpisov v oblasti životného prostredia.

– *Charakteristiky plánov a programov so zvláštnym zreteľom na význam plánu alebo programu pre vykonávanie právnych predpisov spoločenstva o životnom prostredí (napr.*

plány a programy spojené s odpadovým hospodárstvom alebo ochranou vôd) – vykonanou zmenou nedochádza k zmene uplatňovania osobitných predpisov v oblasti životného prostredia.

MŽP SR v rámci zisťovacieho konania podľa zákona č. 24/2006 Z. z. posúdilo navrhovanú zmenu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „Zmena Operačného programu Kvalita životného prostredia (verzia 15)“. Zmeny jednotlivých prvkov operačného programu, t. j. presuny alokácií zdrojov KF z oblastí intervencií podporovaných v rámci prioritných osí 1 a 2 do novovytvorenej prioritnej osi 6, ako aj doplnenie predmetu podpory OP KŽP o novú aktivitu prostredníctvom vytvorenia predmetnej prioritnej osi, ovplyvňujú pôvodný rámec stratégie OP KŽP. Vzhľadom na celkové zameranie a cieľ OP KŽP, ako aj obsah navrhovanej zmeny OP KŽP (verzia 15), možno predpokladať, že vplyvy na životné prostredie budú z hľadiska viacerých ich charakteristík odlišné v porovnaní s platným strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom – OP KŽP (verzia 14). Presun finančných prostriedkov z jednotlivých oblastí intervencií, ako aj zníženie hodnôt niektorých merateľných ukazovateľov môžu viesť k zmene rozsahu, resp. poklesu miery očakávaných pozitívnych vplyvov na životné prostredie po celkovej implementácii programu.

Vzhľadom na celkový objem zdrojov 387,88 mil. €, ktoré sa presúvajú z prioritnej osi 1 *Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry* a prioritnej osi 2 *Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami* do novej prioritnej osi 6 *Podpora pre zmiernenie dôsledkov energetickej krízy – SAFE*, ako aj z dôvodu, že opatrenia zamerané na kompenzáciu zvýšených cien energií pre zraniteľné domácnosti sú z hľadiska ich zamerania odlišné od pôvodných environmentálnych cieľov OP KŽP, je potrebné podrobnejšie posúdenie návrhu zmeny OP KŽP (verzia 15) z hľadiska jeho predpokladaných vplyvov na životné prostredie, a to aj v porovnaní s nulovým variantom, ako aj identifikácia opatrení, vrátane prípadných úprav objemu presúvaných zdrojov, umožňujúcich v čo najvyššej miere dosiahnuť environmentálne ciele OP KŽP a zároveň predísť nedočerpaniu jeho zdrojov.

MŽP SR po posúdení navrhovaných zmien strategického dokumentu s celoštátnym dosahom - OP KŽP (verzia 15) z hľadiska ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie na základe kritérií pre zisťovacie konanie podľa Prílohy II SEA smernice, ktoré boli do právneho poriadku SR prevzaté prostredníctvom prílohy č. 3 zákona č. 24/2006 Z. z., rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

POUČENIE

Zisťovacie konanie o posudzovaní strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. sa nevykonáva podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, a preto sa voči nemu nemožno odvolať. Toto rozhodnutie možno preskúmať súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Ing. Katarína Nováková
generálna riaditeľka sekcie
environmentálnych programov a projektov